

Załącznik do Zarządzenia Nr 21/2019
Wójta Gminy Przytuły
z dnia 27 maja 2019 r.

RAPORT O STANIE GMINY PRZYTUŁY

SPIS TREŚCI

I.	WSTĘP	3
II.	PODSTAWOWA CHARAKTERYSTYKA I CECHY GMINY	4
A.	OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY PRZYTUŁY	4
B.	DEMOGRAFIA	6
C.	WŁADZE LOKALNE, GMINNE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE ORAZ ORGANIZACJE POZARZĄDOWE	8
D.	HISTORIA GMINY	9
III.	INFORMACJE FINANSOWE	11
IV.	INFORMACJA O STANIE MIENIA KOMUNALNEGO	21
V.	INFORMACJA O REALIZACJI NAJWAŻNIEJSZYCH POLITYK, PROGRAMÓW I STRATEGII W GMINIE PRZYTUŁY	24
VI.	REALIZACJA UCHWAŁ RADY	42
VII.	PODSUMOWANIE	45

I. WSTĘP

Obowiązek sporządzenia raportu o stanie gminy wynika z art. 28aa ustawy o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506).

Celem przygotowania raportu jest uzyskanie dokładnego wglądu w sytuację gospodarczą i społeczną gminy Przytuły.

II. PODSTAWOWA CHARAKTERYSTYKA I CECHY

A. Ogólna charakterystyka gminy Przytuły

W układzie administracyjnym Gmina Przytuły położona jest w województwie podlaskim (w jego zachodniej części), w powiecie łomżyńskim. Gmina Przytuły sąsiaduje z następującymi gminami:

- od zachodu z gminą: Stawiski,
- od południa z gminą Jedwabne,
- od wschodu z gminą: Radziłów,
- od północy z gminami: Grabowo, Wąsosz i Radziłów.

Rys. 1 Mapa Gminy Przytuły

Gmina Przytuły obejmuje obszar o powierzchni 71,18 km². Sieć osadniczą w gminie tworzy 20 jednostek osadniczych wiejskich: Bagienice, Borawskie, Chrzanowo, Doliwy, Gardoty, Grzymki, Kubra-Przebudówka, Mieczki, Mroczyki, Nowa Kubra, Obrytki, Pieńki Okopne, Przytuły, Przytuły-Kolonia, Przytuły-Las, Stara Kubra, Supy, Trzaski, Wagi, Wilamowo. Większość jednostek osadniczych posiada zabudowę o charakterze zwartym. Kolonijny charakter zabudowy występuje we wsiach: Przytuły-Las i Kubra-Przebudówka.

Gmina położona jest poza ważnymi drogami tranzytowymi o charakterze drogi międzynarodowej, międzyregionalnej i z tego powodu kolizje z zewnętrznym ruchem są

znikome. Na terenie Gminy nie występują drogi krajowe. Przebiega tędy 10,2 km dróg wojewódzkich oraz 40 km dróg powiatowych. Przez gminę przebiegają dwie drogi wojewódzkie – nr 648 Stawiski – Przytuły i nr 668 Jedwabne – Przytuły – Radziłów. Miejscowość gminna jest lokalnym węzłem o promienistym układzie dróg. W jej rejonie zbiega się 7 kierunków dróg powiatowych i wojewódzkich. Drogi te prowadzą głównie ruch docelowy i gminny. Układ komunikacyjny Gminy został podporządkowany tylko potrzebom gospodarki rolnej i historycznie ukształtowanej sieci osiedleńczej.

Infrastruktura drogowa w gminie obejmowała na 1 stycznia 2018r. 46,426 km dróg gminnych o kategorii D w tym:

- nawierzchni bitumicznej: 19,978 km,
- nawierzchni żwirowej: 17,032 km
- nawierzchni naturalnej (grunt rodzimy): 9,416 km.

Na dzień 31 grudnia 2018r. długość dróg w gminie wynosiła 46,426 km w tym:

- nawierzchni bitumicznej : 20,238 km,
- nawierzchni żwirowej: 16,772 km
- nawierzchni naturalnej (grunt rodzimy): 9,416 km.

Transport zbiorowy zewnętrzny w gminie odbywa się autobusami PKS NOVA.

Część gminy pokryta jest kompleksami leśnymi których powierzchnia wynosi 1 153 ha, co stanowi 16,20% ogólnej powierzchni gminy.

Gmina Przytuły położona jest w zlewni rzeki Przytulanki, która jest głównym ciekim w gminie. Płyne ona z południowego – zachodu na północny – wschód. Po otrzymaniu z lewej strony ciekę Matlak poniżej Radziłowa uchodzi do Wissy. Przytulanka w wielu miejscach zachowała swój naturalny charakter. W czasie wiosennych roztopów lub letnich wezbrań wody rzeki występują z koryta i zatapiają położne po obu stronach użytki zielone. Cykliczne rozlewiska nie zagrażają istniejącej zabudowie mieszkaniowej i gospodarczej. Pozostałe obszary wysoczyznowe odwadniane są poprzez rowy melioracyjne. W Wilamowie występuje zespół stawów rybnych. W Bagienicach zachowały się także naturalne oczka wodne.

Gmina Przytuły to region rolniczo – hodowlany. Leży w granicach „Zielonych Płuc Polski”, jest to obszar o minimalnym stopniu zanieczyszczenia, bardzo wartościowy pod względem przyrodniczym, turystycznym. W podziale fizyczno – geograficznym obszar gminy położony jest w granicach mezoregionu Wysoczyzny Kolneńskiej oraz Kotliny Biebrzańskiej

wchodzących w skład makroregionu Niziny Północnopodlaskiej.

Na ogólną powierzchnię Gminy Przytuły wynoszącą 7118 ha w użytki rolne zajmują 5692 ha. Na jednego mieszkańca przypada 2,43 ha użytków rolnych.

Tab 1. Struktura użytków rolnych na terenie Gminy Przytuły

Sposób użytkowania	ha	%
Powierzchnia ogólna gminy	7118	100
użytki rolne, w tym:	5692	80,0
grunty orne	4109	72,2
Sady	9	0,2
Łąki	131	2,3
Pastwiska	1300	22,8

Z ogólnej oceny bonitacji gleb Gminy Przytuły wynika, że dominują klasy IV i V.

Tab.2. Struktura gleb wg klas botanicznych.

Grunty orne + sady			Użytki zielone		
klasa	ha	%	klasa	ha	%
I	-	-	I	-	-
II	2	0,0	II	-	-
IIIa	1	0,0	III	24	1,9
IIIb	53	1,2	IV	505	40,3
IVa	667	15,2	V	548	43,7
IVb	1529	34,8	VI	173	13,8
V	1525	34,7	VIz	4	0,3
VI	593	13,5			
VIz	20	0,5			

Zdecydowanej większości użytki rolne są własnością indywidualnych gospodarstw rolnych.

W gminie Przytuły w 2018 roku funkcjonowały 811 gospodarstw rolnych.

W 2018 r. 7 przedsiębiorców - osób fizycznych dokonało wpisu do CEIDG. Przedmiotem działalności tychże przedsiębiorców była działalność handlowa lub usługowa. W tym też okresie 4 przedsiębiorców wystąpiło o wykreślenie z CEIDG działalności gospodarczej. Obecnie aktywnych jest 44 przedsiębiorców.

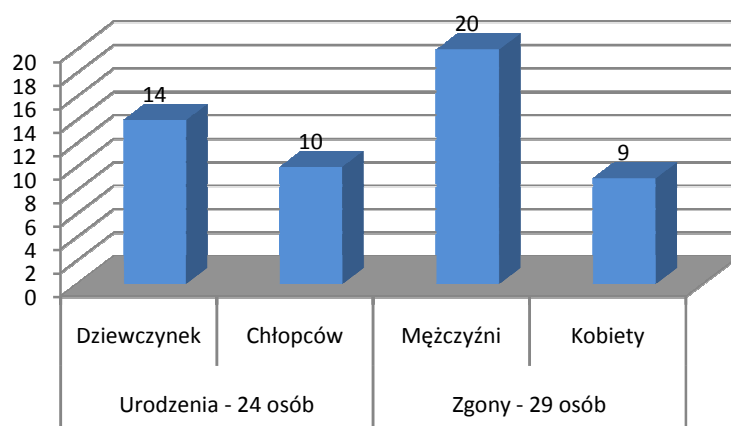
B. Demografia

W okresie od stycznia do grudnia 2018r. liczba mieszkank i mieszkańców zmniejszyła się o 29 osób, przez co na dzień 31 grudnia 2018r. wynosiła 2153 osób, w tym 1092 kobiety i 1061 mężczyzn.

Tab.3. Wykaz ludności Nazwa miejscowości/ liczba mieszkańców (wg stanu na dzień 31 grudnia 2018 r.)	
Gminna Przytuły	2 153
Miejscowości	
Bagienice	75
Borawskie	64
Chrzanowo	130
Doliwy	81
Gardoty	94
Grzymki	64
Kubra-Przebudówka	142
Mieczki	96
Mroczyki	80
Nowa Kubra	135
Obrytki	174
Przytuły	189
Przytuły-Kolonia	107
Przytuły-Las	65
Pieńki Okopne	50
Stara Kubra	92
Supy	116
Trzaski	49
Wagi	91
Wilamowo	259

Liczba urodzeń i zgonów w ujęciu graficznym w 2018 roku

Tab.4. Liczba urodzeń i zgonów.

Tab.5. STATYSTYKA MIESZKAŃCÓW WG WIEKU I PŁCI na dzień 2018-12-31

Wiek	Mężczyzn	Kobiet	Ogółem
0-2	28	36	64
3	15	7	22
4-5	31	26	57
6	7	10	17

7	6	11	17
8-12	53	61	114
13-15	19	32	51
16-17	30	33	63
18	11	13	24
19-65	728	0	728
19-60	0	630	630
> 65	133	0	133
> 60	0	233	233
ogółem	1061	1092	2153

C. Władze lokalne, gminne jednostki organizacyjne oraz organizacje pozarządowe

Rada Gminy Przytuły liczy 15 radnych.

Przy Radzie Gminy w obecnej kadencji 2018-2023 działają 3 stałe komisje:

- **Komisja Rewizyjna** – 5 radnych,
- **Komisja Rozwoju Gospodarczego, budżetu i finansów** – 3 radnych,
- **Komisja Skarg, Wniosków i Petycji** – 3 radnych.

Stale komisje są organami pomocniczymi Rady Gminy Przytuły. Mają istotny wpływ na politykę gminy i ostateczny kształt uchwał, gdyż na swych posiedzeniach prowadzą szczegółowe dyskusje w ich sprawie. W praktyce, Rada Gminy Przytuły, na podstawie prac poszczególnych komisji, podejmowała w 2018 r. strategiczne dla gminy decyzje.

Wójtem Gminy Przytuły w obecnej kadencji jest Pan Kazimierz Ramotowski.

Gminne jednostki organizacyjne

- 1) Ośrodek Pomocy Społecznej w Przytułach;
- 2) Gminna Biblioteka Publiczna w Przytułach;
- 3) Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Przytułach;
- 4) Szkoła Podstawowa im. Jakuba Wagi w Wagach.

Ochotnicze Straże Pożarne

Celem statutowym OSP jest prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom i innym zagrożeniom, udział w akcjach ratowniczych w czasie pożarów i przy likwidacji innych miejscowych zagrożeń, informowanie mieszkańców o zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz o sposobach ochrony przed nimi, rozwijanie i propagowanie wśród swoich

członków kultury fizycznej i sportu oraz organizowanie działalności kulturalno-oświatowej i rozrywkowej.

Na terenie Gminy Przytuły działa 1 jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej typu „S”, włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego: Ochotnicza Straż Pożarna w Przytułach. OSP dysponuje bazą lokalową w postaci remizy strażackiej. Na wyposażeniu jest 1 samochód bojowy. W 2018 roku Ochotnicze Straże Pożarne brały udział w licznych akcjach ratowniczo-gaśniczych i gospodarczych. W głównej mierze są to wyjazdy do pożarów i do wypadków komunikacyjnych.

Organizacje pozarządowe

Program Współpracy Gminy Przytuły z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust.3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na 2018 rok został przyjęty Uchwałą Nr XXIII/155/2018 Rady Gminy Przytuły z dnia 01 lutego 2018r.

D.Historia gminy

Początki wsi Przytuły sięgają pierwszej ćwierci XIV wieku. W 1422 roku Książę Janusz I nadał Kielczowa herbu Kościesza wójtostwo we wsi książęcej, która od jego imienia przyjęła nazwę Kielczewo i tak była początkowo nazywana. W 1436r. Książę Władysław wystawił akt fundacji kościoła w Przytułach, swojej książęcej wsi. W 1506 roku w Przytułach odbył się sejmik ziemi wiskiej, gdzie została zawarta ugoda między bartnikami i szlachtą wiską, zezwalająca szlachcie na wykup barci w swoich dobrach pod określonymi warunkami. Rzeka Przytulanka, która przepływa przez Przytuły, aż do 1481 roku nazywana była Kubrą.

Parafia w Przytułach jest jedną z najstarszych w powiecie łomżyńskim erygowana została w pierwszej połowie XV wieku. Pierwszy drewniany kościół spłonął w 1656 roku, drugi rozebrano w 1770 roku, a trzeci przetrwał aż do 1941 roku, kiedy to został zniszczony podczas działań wojennych. Obecny kościół pod wezwaniem Krzyża Świętego budowano w latach 1950-1960.

Rys. 2. Kościół parafialny w Przytułach – widok współczesny z lewej, kościół przed zniszczeniem w 1941 roku z prawej

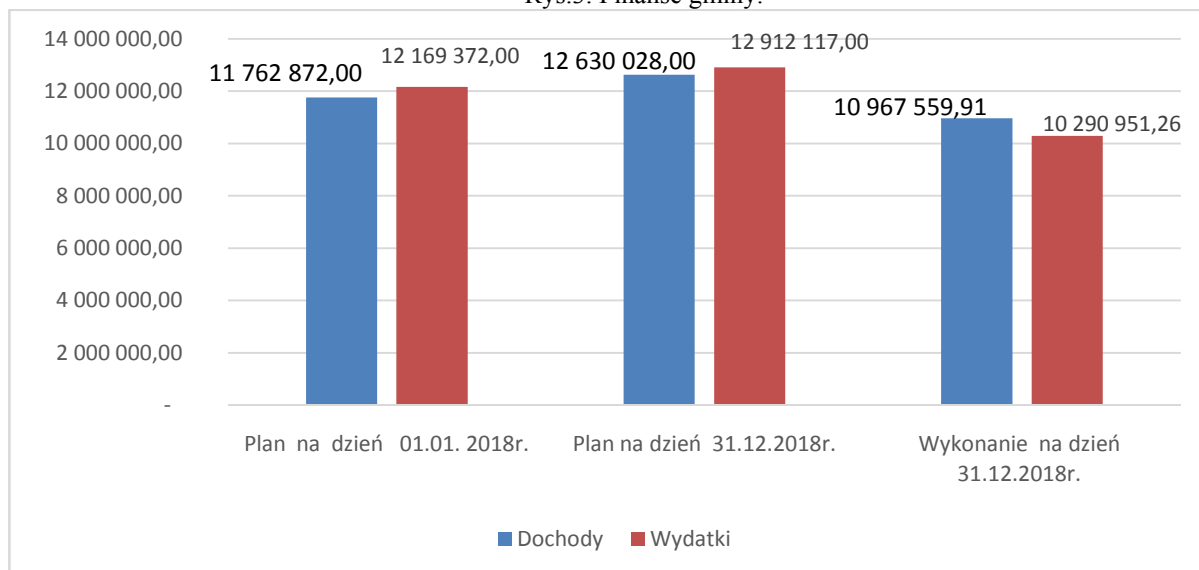
Na cmentarzu parafialnym w Przytułach znajduje się pomnik Sybiraków - wywiezionych przemocą osób w głąb Związku Radzieckiego, a także grób symboliczny jednego z "żołnierzy wyklętych" - majora Jana Tabortowskiego "Bruzdy", którego ostatnia potyczka z MO/SB w Przytułach zakończyła się tragicznie. W 90 rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości w centrum miejscowości odsłonięto obelisk upamiętniający to wydarzenie. Natomiast na cmentarzu wojskowym w Supach spoczywają żołnierze polegli w okresie I Wojny Światowej.

Do ważnych zabytków gminy należy grodzisko w Pieńkach, gdzie w XII- XIII w. znajdował się wczesnośredniowieczny gród obronny należący do systemu obronnego ziemi wiskiej oraz wiatrak holender z I ćwierci XX wieku w Doliwach, zaś najstarsze budowle w Przytułach to plebania z 1889 roku.

III. INFORMACJE FINANSOWE

Finanse Gminy 2018 rok

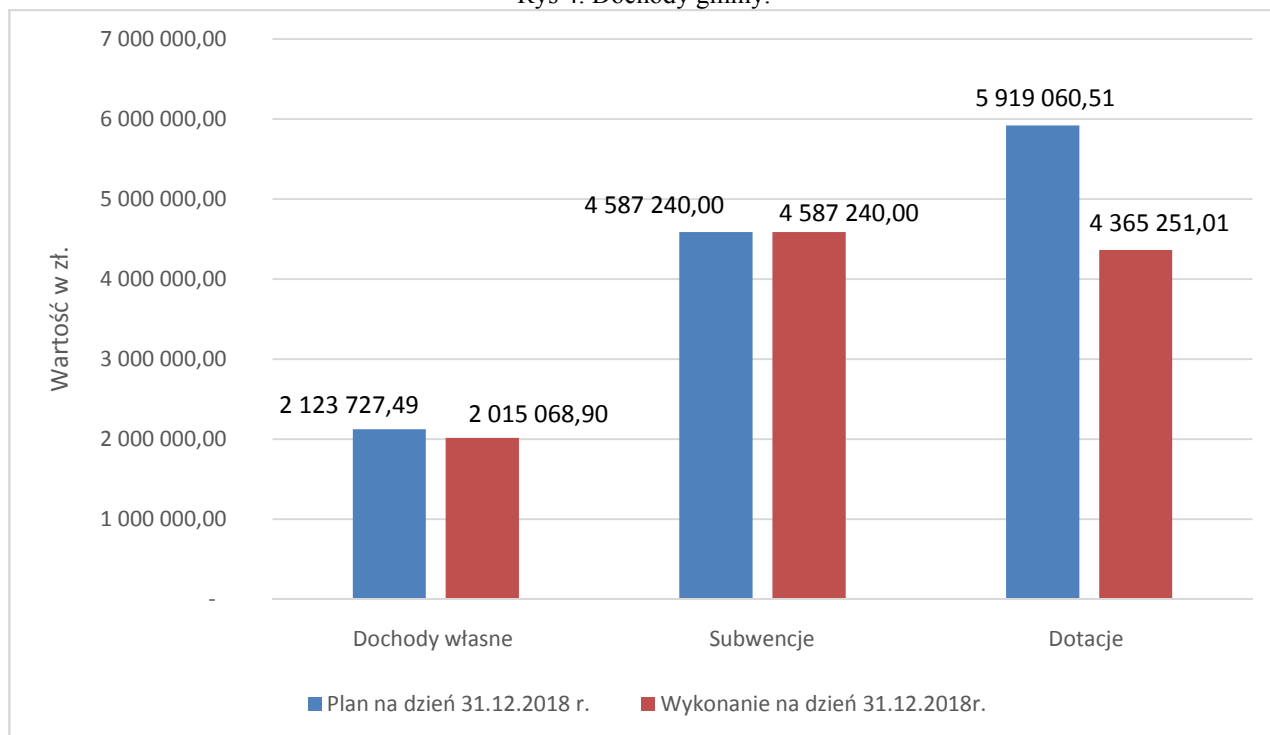
Rys.3. Finanse gminy.

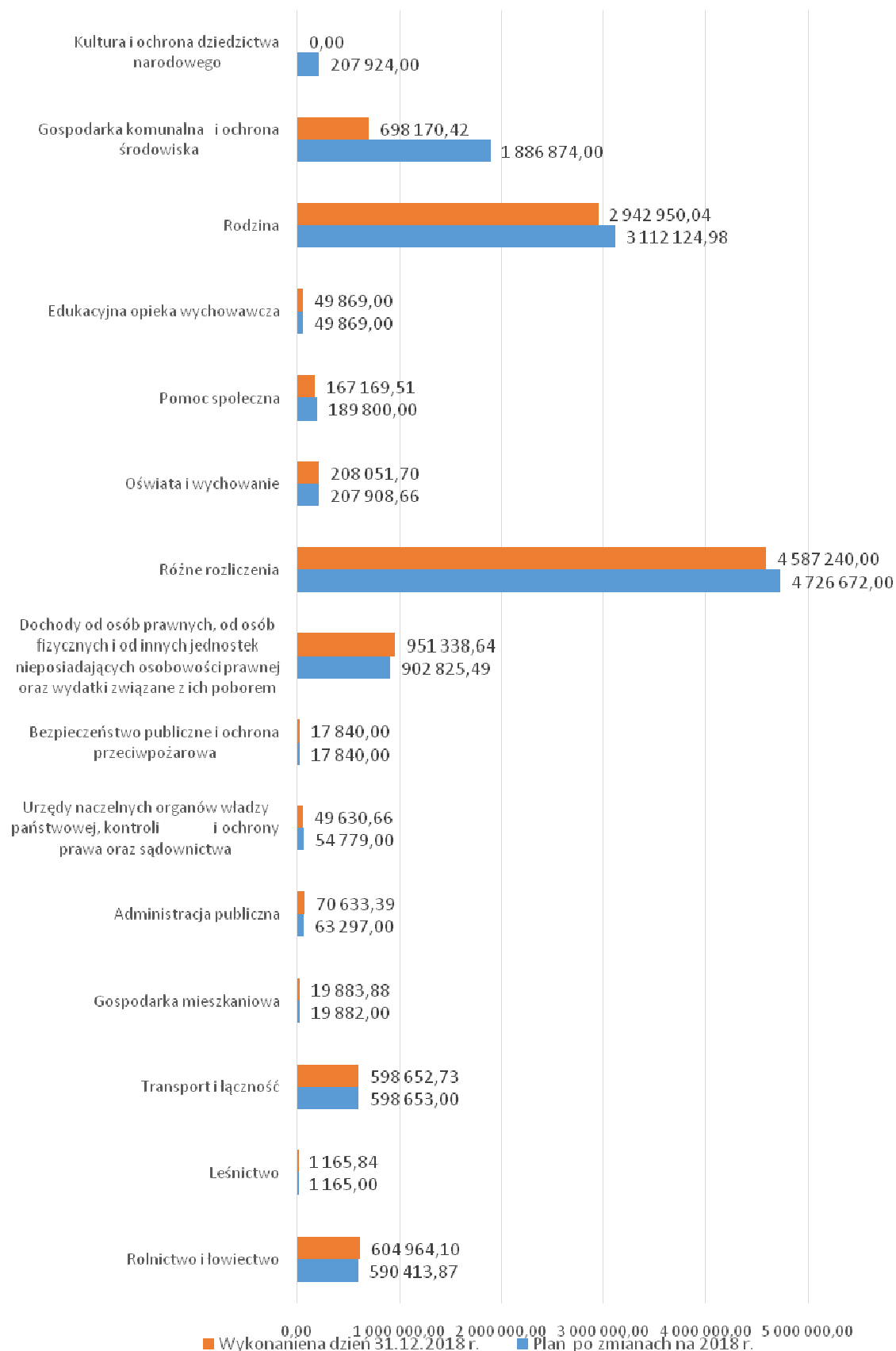
Dochody wykonane w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2018 roku wyniosły 5 094,08 zł.
Wydatki wykonane w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2018 roku wyniosły 4 779,82 zł.

Dochody gminy

Rys 4. Dochody gminy.

Rys.5. Struktura dochodów gminy 2018

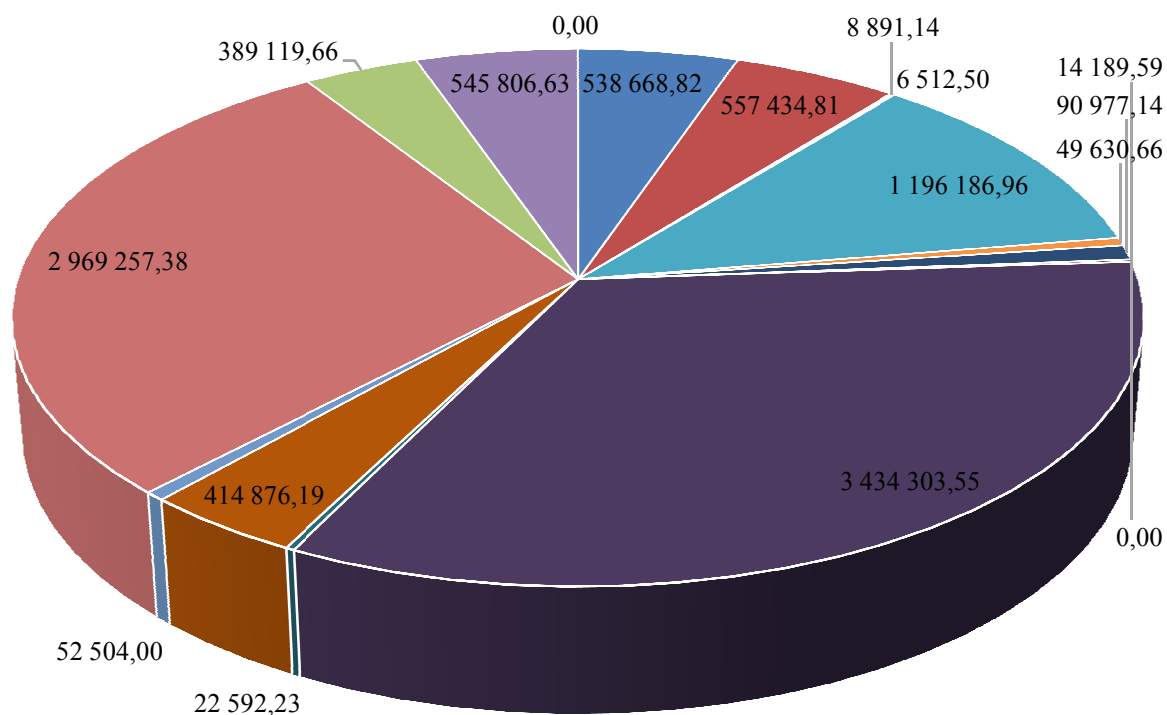

Struktura wydatków

Tab.6. Struktura wydatków.

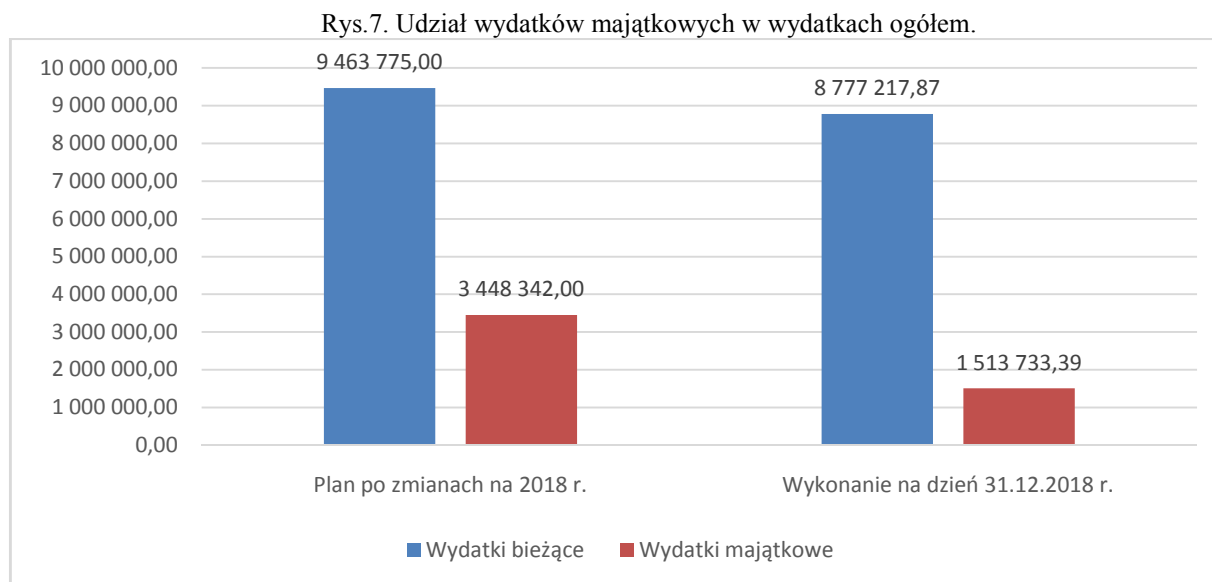
Struktura wydatków	Plan po zmianach na 2018 r.	Wykonanie na dzień 31.12.2018 r.	Wykonanie planu w %
Rolnictwo i łowiectwo	555 686,87	538 668,82	96,94
Transport i łączność	588 228,00	557 434,81	94,77
Gospodarka mieszkaniowa	10 400,00	8 891,14	85,49
Działalność usługowa	9 000,00	6 512,50	72,36
Administracja publiczna	1 249 574,00	1 196 186,96	95,73
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	54 779,00	49 630,66	90,60
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	95 976,00	90 977,14	94,79
Obsługa długu publicznego	29 000,00	14 189,59	48,93
Różne rozliczenia	31 570,00	0,00	0,00
Oświata i wychowanie	3 572 691,66	3 434 303,55	96,13
Ochrona zdrowia	30 967,49	22 592,23	72,95
Pomoc społeczna	500 463,00	414 876,19	82,90
Edukacyjna opieka wychowawcza	61 869,00	52 504,00	84,86
Rodzina	3 147 771,98	2 969 257,38	94,33
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2 417 792,00	389 119,66	16,09
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	553 848,00	545 806,63	98,55
Kultura fizyczna i sport	2 500,00	0,00	0,00
RAZEM	12 912 117,00	10 290 951,26	79,70

Rys.6. Struktura wydatków.

- Rolnictwo i łowiectwo
- Transport i łączność
- Gospodarka mieszkaniowa
- Działalność usługowa
- Administracja publiczna
- Urzędy naczelników organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa
- Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa
- Obsługa długu publicznego
- Różne rozliczenia
- Oświata i wychowanie
- Ochrona zdrowia
- Pomoc społeczna
- Edukacyjna opieka wychowawcza
- Rodzina
- Gospodarka komunalna i ochrona środowiska
- Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego
- Kultura fizyczna i sport

Udział wydatków majątkowych w wydatkach gminy ogółem

Poziom zadłużenie gminy 2018 rok

Na dzień 31 grudnia 2018 roku zadłużenie gminy wyniosło 778 688,38 zł. następująco wobec :

1. Banku Gospodarstwa Krajowego Oddział w Białymstoku 496 600,00 zł na podstawie zawartej umowy kredytu z dnia 01.10.2010 roku na realizację zadań inwestycyjnych na kwotę 2 483 000,00 zł .
2. Wojewódzkiego funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białymstoku na podstawie umowy pożyczki z dnia 23.08.2018 roku na realizację przedsięwzięcia pn. „Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Przytułach” na kwotę 282 088,38 zł.

Środki zewnętrzne

Dotacje otrzymane do budżetu w 2018 roku :

325 508,96 - Umowa o przyznaniu pomocy ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, na realizację zadania pn. „Przebudowa drogi gminnej wewnętrznej zlokalizowanej na działce nr ewid. 272 w m. Przytuły, gm. Przytuły”, zawarta 22.07.2016r. (zadanie zakończone w 2017 r.)

207 048,57 – Umowa o przyznaniu pomocy ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata

2014-2020, na realizację zadania pn. „Przebudowa drogi gminnej wewnętrznej zlokalizowanej na działce nr ewid. 185 w m. Supy, gm. Przytuły”, zawarta 22.07.2016r. (zadanie zakończone w 2017r.)

51 323,75 – Umowa o dofinansowanie realizacji zadania pn. „Wsparcie edukacji przedszkolnej w Gminie Przytuły” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, zawarta 18.07.2018r.

65 000,00 - Umowa o dofinansowanie zadania pn. „Przebudowa drogi gminnej dojazdowej do pól w we wsi Przytuły „ z budżetu Województwa Podlaskiego zawarta 17.08.2018r.

15 840,00 - umowa na dofinansowanie zadań z Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości na zakup wyposażenia i urządzeń ratownictwa, niezbędnych do udzielania pomocy poszkodowanym bezpośrednio na miejscu popełnienia przestępstwa, zawarta 09.10.2018r.

2 000,00 – umowa o pomocy na zakup sprzętu ratowniczo-gaśniczego i umundurowania dla jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych z budżetu Województwa Podlaskiego, zawarta 29.05.2018r

5 250,00 – umowa na dofinansowanie zadania pn. „Zakup mebli do Szkoły Podstawowej w Wagach, gm. Przytuły z budżetu Województwa Podlaskiego, zawarta 04.07.2018r.

12 533,00 – umowa na dofinansowanie kosztów zadania pn. „Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Przytuły” ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białymstoku, zawarta 19.10.2018r.

Wykonanie wydatków inwestycyjnych /majątkowych

Wykonanie wydatków inwestycyjnych – wyniosło 1 513 733,39 zł. co stanowi 14,71 % wydatków ogółem. Wydatki poniesiono na realizację następujących zadań:

- Przebudowa drogi gminnej dojazdowej do pól w we wsi Przytuły – 196 346,34 zł,
- Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Mieczki – 275 690,71 zł,
- opracowanie dokumentacji projektowej przebudowy drogi gminnej w m. Wilamowo 17 329,54 zł,
- wykonanie termomodernizacji budynku Szkoły Podstawowej w Przytułach - 522 952,67 zł,
- opracowanie dokumentacji projektowej termomodernizacji budynku Szkoły Podstawowej w Wagach – 25 606,90 zł,
- przekazano środki dla Powiatowej Komendy Policji w Łomży na zakup samochodu - 10 000,00 zł,
- budowa budynku usługowego z przeznaczeniem na świetlicę wiejską w miejscowości Wilamowo – 465 807,23 zł.

Dochody z majątku

Tab.7. Dochody z majątku gminnego.

Dochody z majątku gminy	Plan po zmianach na 2018 r.	Wykonanie na dzień 31.12.2018 r.	Wykonanie planu w %
Najem składników majątku	22 354,00	21 199,00	94,83
Oplaty za użytkowanie działek gminnych	19 882,00	19 883,88	100,01
Dzierżawa terenów łowieckich	1 165,00	1 165,84	100,07
Ogółem	43 401,00	42 248,72	97,35

Wydatki na jednostki organizacyjne w gminie:

1/Szkoła im. Jana Pawła II w Przytułach – 1 966 294,58 zł.

2/Szkoła Podstawowa w Wagach – 683 044,58 zł.

3/Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przytułach – 3 388 872, 08 zł.

4/ Urząd Gminy Przytuły – 4 252 740,02 zł.

Wydatki na ochronę zdrowia

1/ Przeciwdziałanie alkoholizmowi 10 592,23 zł.

2/ Dofinansowanie zajęć rehabilitacji leczniczej - 12 000,00 zł.

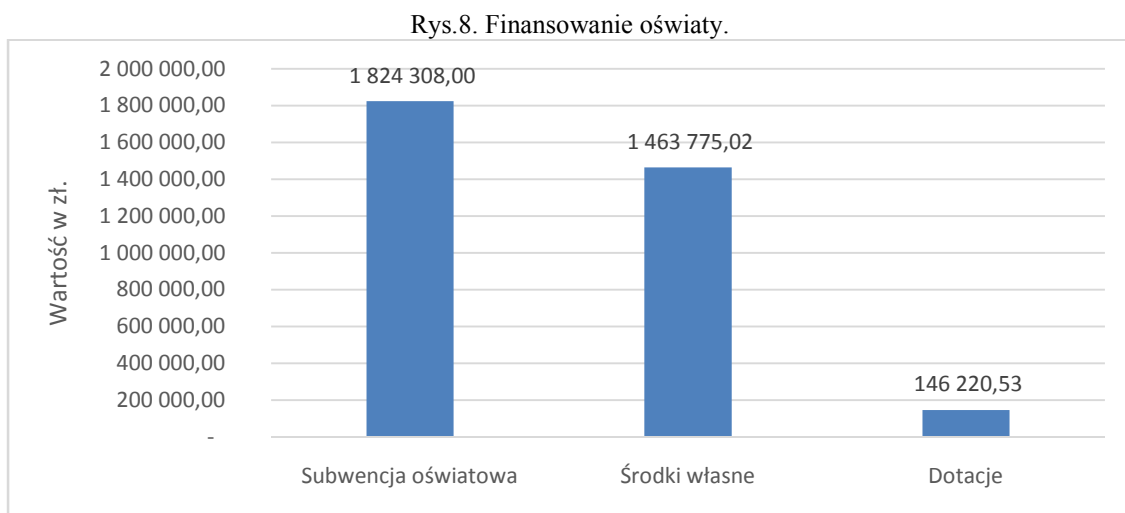
Wydatki na oświatę

Tab.8. Wydatki na oświatę w koniec 2018 roku.

Forma kształcenia	Wydatki na dzień 31.12.2018 r.
Szkoły Podstawowe	2 340 706,09
Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	81 712,18
Inne formy wychowania przedszkolnego	177 460,49
Gimnazja	467 659,44
Dowożenie uczniów do szkół	203 365,24
Dokształcanie i doskonalenie nauczycieli	4 147,42

Realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych formach wychowania przedszkolnego	57 918,68
Realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży w szkołach podstawowych, gimnazjach, liceach ogólnokształcących, liceach profilowanych i szkołach zawodowych oraz szkołach artystycznych	54 900,34
Zapewnienie uczniom prawa bezpłatnego dostępu do podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych	19 778,78
Pozostała działalność	26 654,89
RAZEM	3 434 303,55

Wydatki na oświatę w 2018 roku wyniosły 3 434 303,55 zł. zostały sfinansowane z subwencji oświatowej w wysokości 1 824 308,00 zł.; dotacji w wysokości 146 220,53 zł. oraz ze środków własnych w wysokości 1 463 775,02 zł.

Biblioteka

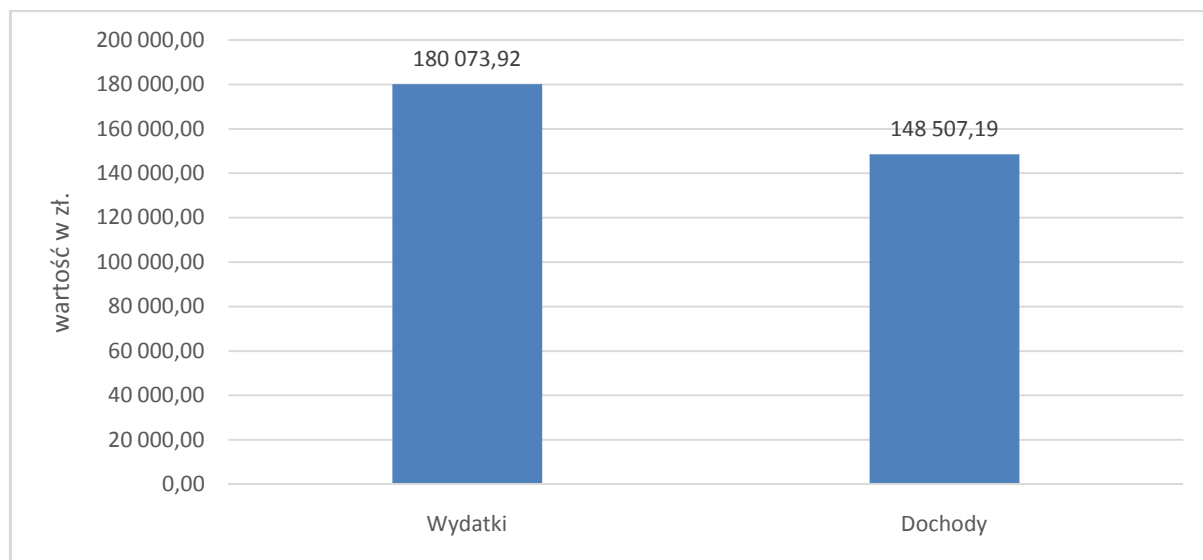
Wydatki na utrzymanie biblioteki w formie dotacji wyniosły 69 962,30 zł.

Odpady komunalne

Wydatki na gospodarkę odpadami komunalnymi wyniosły w 2018 roku 180 073,92 zł.
Dochody zostały zrealizowane w wysokości 148 507,19 zł.

Zaległości z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi wyniosły 9 780,97zł. w tym odsetki 141,00 zł.

Rys.9. Gospodarka odpadami 2018.

Wskaźnik spłaty zobowiązań

W wieloletniej prognozie finansowej maksymalny wskaźnik planowanych spłat zobowiązań spełnia warunki określone w art. 243 ustawy o finansach publicznych, co oznacza, że spłata zaciągniętych zobowiązań będzie realizowana zgodnie z harmonogramem zawartym w umowach kredytowych.

Wyszczególnienie	Tab. 9. Wskaźnik spłaty zobowiązań								
	Wskaźnik spłaty zobowiązań								
	Wskaźnik planowanej łącznej kwoty spłaty zobowiązań, o której mowa w art. 243 ust. 1 ustawy, do dochodów, bez uwzględnienia zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego i bez uwzględnienia ustawowych wyłączeń przypadających na dany rok ^x	Wskaźnik planowanej łącznej kwoty spłaty zobowiązań, o której mowa w art. 243 ust. 1 ustawy, do dochodów, bez uwzględnienia zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego, po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń przypadających na dany rok ^x	Kwota zobowiązań związku terytorialnego przypadających do spłaty w danym roku budżetowym, podlegająca doliczeniu zgodnie z art. 244 ustawy ^x	Wskaźnik planowanej łącznej kwoty spłaty zobowiązań, o której mowa w art. 243 ust. 1 ustawy, do dochodów, po uwzględnieniu zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń przypadających na dany rok ^x	Wskaźnik dochodów bieżących o powiększonych o dochody ze sprzedaży majątku oraz pomniejszonych o wydatki bieżące, do dochodów budżetu, ustalony dla danego roku (wskaźnik jednoroczny) ^x	Dopuszczalny wskaźnik spłaty zobowiązań określony w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń ⁹⁾ , obliczony w oparciu o plan 3 kwartału roku poprzedzającego pierwszy rok prognozy (wskaźnik ustalony w oparciu o średnią arytmetyczną z 3 poprzednich lat) ^x	Dopuszczalny wskaźnik spłaty zobowiązań określony w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczony w oparciu o wykonanie roku poprzedzającego pierwszy rok prognozy (wskaźnik ustalony w oparciu o średnią arytmetyczną z 3 poprzednich lat) ^x	Informacja o spełnieniu wskaźnika spłaty zobowiązań określonego w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczonego w oparciu o plan 3 kwartałów roku poprzedzającego rok budżetowy ^x	Informacja o spełnieniu wskaźnika spłaty zobowiązań określonego w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczonego w oparciu o wykonanie roku poprzedzającego rok budżetowy ^x
Lp	9.1	9.2	9.3	9.4	9.5	9.6	9.6.1	9.7	9.7.1
Wykonanie 2016	2,67%	2,67%	0,00	2,67%	12,90%	x	x	x	x
Wykonanie 2017	2,87%	2,87%	0,00	2,87%	4,93%	x	x	x	x
Plan 3 kw. 2018	2,88%	2,88%	0,00	2,88%	9,56%	x	x	x	x
Wykonanie 2018	2,96%	2,96%	0,00	2,96%	14,50%	x	x	x	x
2019	3,38%	3,38%	0,00	3,38%	4,51%	9,13%	10,78%	TAK	TAK
2020	3,91%	3,91%	0,00	3,91%	5,89%	6,33%	7,98%	TAK	TAK
2021	1,05%	1,05%	0,00	1,05%	5,18%	6,65%	8,30%	TAK	TAK
2022	0,00%	0,00%	0,00	0,00%	4,68%	5,19%	5,19%	TAK	TAK

Źródło: Uchwała Nr IV/27/2019 Rady Gminy Przytuły z dnia 7 marca 2019 roku w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Przytuły na lata 2019-2022

Tab. 10. Harmonogram spłat i obsługi zadłużenia na lata 2018-2021

Wykonanie	Spłata kredytów i pożyczek	Planowane koszty obsługi zadłużenia
2018	310 375,00	14 189,59
2019	342 329,50	25 000,00
2020	342 329,44	17 000,00
2021	94 029,44	3 000,00
2022	0,00	0,00
Razem	1 089 063,38	59 189,59

IV. INFORMACJA O STANIE MIENIA KOMUNALNEGO

Tab. 11. Zestawienie zmian wartości środków trwałych wg grup rodzajowych

L.p.	Grupa		Wartość brutto			
	Numer	Nazwa	Stan na dzień 01.01.2018 r.	Zwiększenia	Zmniejszenia	Stan na dzień 31.12.2018 r.
1	0	GRUNTY	4 236 528,30	1 415,00	–	4 237 943,30
2	1	BUDYNKI I LOKALE ORAZ SPÓŁDZIELCZE PRAWO DO LOKALU UŻYTKOWEGO I SPÓŁDZIELCZE WŁASNOŚCIOWE PRAWO DO LOKALU MIESZKALNEGO	3 539 256,13	562 169,17	24 571,00	4 076 854,30
3	2	OBIEKTY INŻYNIERII LĄDOWEJ I WODNEJ	12 433 134,12	476 546,85	6 043,88	12 903 637,09
4	3	KOTŁY I MASZyny ENERGETYCZNE	46 970,00	–	–	46 970,00
5	4	MASZyny, URZĄDZENIA I APARATY OGÓLNEGO ZASTOSOWANIA	159 476,77	–	93 287,14	66 189,63
6	5	MASZyny, URZĄDZENIA I APARATY SPECJALISTYCZNE	65 270,00	–	–	65 270,00
7	6	URZĄDZENIA TECHNICZNE	13 912,00	–	–	13 912,00
8	7	ŚRODKI TRANSPORTU	671 218,94	–	4 182,00	667 036,94
9	8	NARZĘDZIA, PRZYRZĄDY, RUCHOMOŚCI I WYPOSAŻENIE, GDZIE INDEKS NIESKLASYFIKOWANE	105 739,06	–	53 845,97	51 893,09
Razem			21 285 011,90	1 040 131,02	181 929,99	22 143 212,93

GRUNTY GMINY I MIENIE KOMUNALNE na rok 2018

Powierzchnia gruntów gminnych Gminy Przytuły w roku 2018 wynosi 138,1001 ha. Największy udział w powierzchni Gminy mają drogi gminne. Szczegółowe dane na temat własności gruntów przedstawia zamieszczona poniżej tabela.

Tab. 12. Gminne grunty na koniec 2018 roku.

Lp.	Nazwa wsi	Pow. ogółem (ha)	Drogi gminne (ha)	Grunty użyteczności publicznej (kopalnie) (ha)	Grunty w użytkowaniu wieczystym (w ha)		Grunty w trwałym zarządzie (ha)	Grunty użytkowane przez gminę, nierozdysp.	Grunty pod szkołami (ha)	Grunty rolne (ha)	Inne tereny (ha)	Grunty dzierżawione na podstawie umowy (ha)
					Osoby praw.	Osoby fizyczne						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Bagienice	4,4675	4,2428	–	–	–	–	–	–	–	0,2247	–
2	Borawskie	7,8927	6,7729	–	–	–	–	–	–	1,0963	0,0235	–
3	Chrzanowo	6,7351	4,8862	1,7221	–	–	–	–	–	–	0,1268	–
4	Doliwy	3,9641	3,3536	–	–	–	–	–	–	–	0,0998	0,5107
5	Gardoty	4,7959	4,7959	–	–	–	–	–	–	–	–	–
6	Grzymki	3,2910	3,2910	–	–	–	–	–	–	–	–	–
7	Kubra - Przebudówka	5,4664	5,0209	0,4455	–	–	–	–	–	–	–	–
8	Mieczki	11,3447	10,2226	0,2776	–	–	–	–	–	–	0,8445	–
9	Mroczyki	3,4228	3,0481	–	–	–	–	–	–	–	0,3747	–
10	Nowa Kubra	6,2440	2,6621	0,6013	–	–	–	–	–	–	2,9806	–
11	Obrytki	12,4511	10,9923	1,4588	–	–	–	–	–	–	–	–
12	Pieńki Okopne	3,4763	3,4763	–	–	–	–	–	–	–	–	–
13	Przytuły	10,4753	3,6006	0,5455	–	–	0,7868	–	0,4674	–	0,5000	4,5750
14	Przytuły - Kolonja	8,7580	6,9977	0,1325	–	–	–	–	–	–	0,4343	1,1935
15	Przytuły-Las	3,0956	3,0956	–	–	–	–	–	–	–	–	–
16	Stara Kubra	9,7820	7,7604	–	–	–	–	–	–	–	2,0216	–
17	Supy	6,1524	6,0581	–	–	–	–	–	–	–	0,0943	–
18	Trzaski	4,1190	2,6591	–	–	–	–	–	–	–	1,4599	–
19	Wagi	4,7377	3,3989	–	–	–	0,8594	–	–	–	0,4794	–
20	Wilamowo	17,4285	14,8593	–	–	–	–	–	0,8260	–	1,1740	0,5692
RAZEM		138,1001	111,1944	5,1833	–	–	1,6462	–	1,2934	1,0963	10,8381	6,8484

ZASÓB MIESZKANIOWY GMINY

Na początku 2018r. zasób mieszkaniowy gminy obejmował następujące mieszkania:

- W miejscowości Wagi są 4 lokale po 52m² , łącznie 208,00 m². Zamieszkały jest 1 lokal o pow. 52m², niezamieszkałych jest 3 lokale o łącznej pow. 156m².
- W budynku Szkoły Podstawowej w Przytułach , przy ul. Lipowej 28 znajduje się 6 lokali, w tym zamieszkałe 4, niezamieszkałe 2.

Łącznie 10 lokali o łącznej powierzchni 564,40m², w tym 4 lokale socjalne (3 w Wagach, 1 w Przytułach o łącznej pow. 232,30m².)

Gmina Przytuły wykonuje wszelkie drobne remonty lokali mieszkalnych i budynków , w których się one znajdują w zakresie na jaki pozwalały będą środki finansowe przeznaczone na te cele w budżecie gminy.

W roku 2017-2018 Gmina Przytuły wykonała następujące prace:

- wymiana dachu w budynku Szkoły Podstawowej w Przytułach,
- termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Przytułach,
- remont dachu w budynku Szkoły Podstawowej w Wagach

Gmina Przytuły nie sprzedawała w 2018 r. lokali mieszkaniowych i nie planuje w kolejnych latach zbycia lokali, ewentualna sprzedaż lokali, które okażą się zbędne do celów prawidłowego gospodarowania zasobami lokalowymi Gminy Przytuły odbędzie się zgodnie z zasadami zawartymi w Uchwale Rady Gminy Przytuły Nr XXIX/99/09 z dnia 17 listopada 2009r. w sprawie określenia zasad nabywania, zbywania, obciążania nieruchomości, oraz ich wydzierżawiania i najmu na okres dłuższy niż 3 lata.

V. INFORMACJA O REALIZACJI NAJWAŻNIEJSZYCH POLITYK, PROGRAMÓW I STRATEGII W GMINIE PRZYTUŁY

ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

Dokumentem określającym kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Przytuły jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Przytuły (Uchwała Nr IX/37/03 Rady Gminy Przytuły z dnia 22 lipca 2003 roku, zmieniona Uchwałą Nr XVII/115/2017 Rady Gminy Przytuły z dnia 16 lutego 2017 roku w sprawie: uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Przytuły).

W 2018r. wpłynęło 18 wniosków o wydanie decyzji o warunkach zabudowy, 1 wniosek o wydanie decyzji celu publicznego oraz 1 wniosek o zmianę decyzji o warunkach zabudowy. W 2018r. wydano 15 decyzji o warunkach zabudowy oraz 1 decyzję zmieniającą o warunkach zabudowy. Czternaście decyzji dotyczyło zabudowy zagrodowej a jedna zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

PROGRAM ROZWOJU LOKALNEGO GMINY PRZYTUŁY NA LATA 2015– 2020

Program rozwoju lokalnego gminy jest podstawowym dokumentem realizującym politykę rozwoju gminy zgodnie z Ustawą z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, który określa cele i priorytety rozwoju społeczno – gospodarczego gminy i realizuje politykę rozwoju w oparciu o strategię i dokumenty programowe.

Program rozwoju lokalnego określa misję jej rozwoju, wytycza cele i porządkowane im priorytety. Realizacja dokumentu powinna przede wszystkim trwale zapewnić wysoką jakość życia społeczności lokalnej przy zachowaniu unikalnych walorów środowiska przyrodniczego. Do określenia misji rozwoju i celów strategicznych niezbędna była diagnoza stanu istniejącego, czyli ocena najważniejszych warunków rozwoju gminy oraz jej potrzeb.

Program rozwoju lokalnego gminy jest dokumentem programowym określającym zasady i kierunki długofalowej koncepcji rozwoju. Formułując cele i priorytety, wskazuje ona dziedziny koncentracji wysiłku rozwojowego i pożądane tendencje zmian, które powinniśmy wspierać i promować, aby uzyskać kreślony efekt. Program rozwoju lokalnego przez cały czas realizacji będzie podlegał monitorowaniu.

Monitorowanie Programu Rozwoju Lokalnego Gminy Przytuły w 2018 roku polegało na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji finansowych i statystycznych dotyczących wdrażania w/w Programu w kontekście zgodności z wcześniej zatwierdzonymi założeniami. Monitoring informował o postępie realizacji i efektywności wdrażanych projektów. Komisje Rady Gminy, jako zaangażowane w proces oceny, opiniowały merytorycznie poszczególne zadania inwestycyjne realizowane w ramach Programu Rozwoju Lokalnego w 2018 roku.

PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY PRZYTUŁY

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Przytuły opracowany został w 2015 roku i przyjęty uchwałą nr VIII/42/2015 Rady Gminy Przytuły z dnia 22 października 2015 roku.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Przytuły jest dokumentem strategicznym, który koncentruje się na podniesieniu efektywności energetycznej, zwiększeniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz redukcji emisji gazów cieplarnianych. Istotą Planu jest osiągnięcie korzyści ekonomicznych, społecznych i środowiskowych wynikających z działań zmniejszających emisje gazów cieplarnianych.

Celem Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Przytuły jest przedstawienie zakresu działań możliwych do realizacji w związku z ograniczeniem zużycia energii finalnej we wszystkich sektorach na terenie gminy, a co za tym idzie z redukcją emisji gazów cieplarnianych, w tym dwutlenku węgla, umożliwi to określenie obszarów największej emisji aby następnie dobrać działania służące jej ograniczeniu.

Podstawą oszacowania wielkości emisji jest zużycie energii finalnej oraz paliw w kluczowych obszarach gospodarczych gminy:

- Transporcie,
- Budynkach pozostających w zarządzie gminy,
- Oświetleniu ulicznym,
- Budynkach mieszkalnych,
- Przemśle i usługach.

Poprzez zużycie energii się zużycie przez użytkowników końcowych:

- Paliw opałowych (na potrzeby grzewcze pomieszczeń i budynków),
- Paliw transportowych,
- Ciepła systemowego,
- Energii elektrycznej.

Dzięki uchwaleniu PGN gmina ma możliwość ubiegania się o dofinansowanie szeregu działań ujętych w planie, w ramach perspektywy finansowej na lata 2014-2020.

Poniższa tabela przedstawia analizę stanu realizacji zaplanowanych inwestycji / zadań w 2018 roku, ujętych w obowiązującym Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Przytuły

Tab. 13. Realizacja w 2018 roku Planu Gospodarki Niskoemisyjnej

Nr	Działanie	Realizator	Rozpoczęcie	Zakończenie	Zrealizowane działania
1	Przebudowa dróg gminnych	Gmina Przytuły	2018 r.	2018 r.	1. Przebudowa drogi gminnej nr 104631B w m. Mieczki o nawierzchni bitumicznej. 2. Przebudowa gminnej drogi dojazdowej do pól we wsi Przytuły Kolonia o nawierzchni żwirowej
2	Rozbudowa i termomodernizacja oświetlenia ulicznego na terenie gminy	Gmina Przytuły	2018 r.	2018 r.	1. Demontaż istniejącego oświetlenia oraz dostawa i montaż fabrycznie nowych lamp LED wraz ze starowaniem w ilości 10 sztuk o mocy 231W (każda) na obiekcie Sali Gimnastycznej przy szkole podstawowej w Przytułach ul. Lipowa 28, 2. Demontaż istniejącego oświetlenia ulicznego oraz dostawę i montaż opraw oświetlenia ulicznego typu LED w ilości 55 sztuk w tym opraw o mocy 38W 25 szt. i opraw o mocy 24W 30 szt. na terenie miejscowości Przytuły
3	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Przytułach	Gmina Przytuły	2018 r.	2018 r.	Ocieplenie ścian zewnętrznych budynku
4	Montaż kolektorów słonecznych wśród mieszkańców gminy	Gmina Przytuły	2018 r.	2019 r.	Energia odnawialna dla mieszkańców gminy Przytuły. Zamówienie obejmuje zakup i montaż kolektorów słonecznych.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY PRZYTUŁY NA LATA 2017-2020 Z PERSPEKTYWĄ DO 2024 R.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przytuły na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 r. przyjęty został uchwałą nr XVIII/124/2017 Rady Gminy Przytuły z dnia 30 marca 2017 roku. Dokonano w nim oceny stanu środowiska na terenie Gminy Przytuły w określonych obszarach inwestycyjnych takich jak: ochrona klimatu i jakości powietrza, zagrożenia hałasem,

poła elektromagnetyczne, gospodarowanie wodami, gospodarka wodno-ściekowa, zasoby geologiczne, gleba, gospodarka odpadami, zasoby przyrody.

Obecnie największym zagrożeniem w Polsce jest zanieczyszczenie powietrza powodujące zjawisko tzw. smogu.

W zakresie ochrony powietrza w Gminie Przytuły głównym źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza jest tzw. antropogeniczna. Emisja ta wynika z działalności człowieka. Innymi ze źródeł zanieczyszczenia powietrza na terenie gminy jest emisja niska z gospodarki komunalnej. Maja na nią wpływ zarówno kotłownie, jak i indywidualne paleniska domowe czy jednostki gospodarcze.

Stan powietrza atmosferycznego na terenie Gminy Przytuły można ogólnie określić jako dobry. W celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń emitowanych do powietrza w wyniku prowadzenia komunalnej gospodarki ciepłej wyróżnić można dwa kierunki działań:

- poprzez modernizację budynków mieszkalnych oraz publicznych,
- modernizację bądź przebudowę systemów ogrzewania – szczególnie dotyczy to małych kotłowni i indywidualnych palenisk domowych.

Można przyjąć, że w 2018 roku jakość powietrza na terenie gminy nie uległa istotnym zmianom, jednak ze względu na podjęte działania termomodernizacyjne oraz ciągłe poprawy nawierzchni dróg stan powietrza uległ poprawie.

Na terenie Gminy Przytuły głównym źródłem hałasu jest ruch drogowy oraz w niewielkim stopniu działalność przemysłowa, której uciążliwość ma charakter lokalny o niewielkim zasięgu. Spowodowane to jest przede wszystkim wciąż wzrastającą liczbą pojazdów. Na stopień uciążliwości tras komunikacyjnych wpływ mają takie czynniki jak: natężenie ruchu, struktura pojazdów, prędkość ich poruszania się oraz rodzaj i stan techniczny nawierzchni, który często jest niezadawalający. Wskazane powyżej działania w zakresie przebudowy i remontów dróg wpływają również na ograniczenie emisji hałasu.

Na terenie Gminy Przytuły do głównych źródeł mogących emitować promieniowanie elektromagnetyczne są linie przesyłowe, stacje transformatorowe oraz anteny nadawcze stacji bazowych telefonii komórkowej. Pole elektromagnetyczne nie stanowi obecnie większego zagrożenia. Normy na terenie gminy nie są przekroczone.

Gospodarka wodno-ściekowa

Teren Gminy Przytuły nie jest skanalizowany. Na terenie gminy brak jest także gminnej oczyszczalni ścieków. W 2018 roku, według danych GUS, było 242 zbiorników bezodpływowych i 156 oczyszczalni ścieków. Gmina nie posiada w pełni uregulowanego systemu kanalizacji deszczowej. Najpoważniejszy problem stanowi odwodnienie dróg, przede wszystkim powiatowych i gminnych, z których wody deszczowe odprowadzane są głównie do przydrożnych rowów, stanowiąc istotne zagrożenie dla czystości wód podziemnych i powierzchniowych. Należy podkreślić fakt, iż wraz z rozbudową i modernizacją lokalnych dróg prowadzone są jednocześnie prace nad odwodnieniem tych dróg. Na terenie Gminy Przytuły w 2018 r. – według danych GUS – 100 % ludności korzystało z wodociągów. W tym roku zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca wynosiło 69,93 m³.

Gleby i gospodarka odpadami

Rolnictwo na terenie Gminy Przytuły nie odgrywa istotnej roli w zanieczyszczaniu gleby. Zjawiska niewłaściwie prowadzonej gospodarki rolnej powodującej negatywny wpływ na stan środowiska występują jedynie lokalnie i nie wpływają na jakość gleb. Na terenie Gminy Przytuły usługę odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych świadczy MPO Spółka z o.o. z siedzibą ul. 42 Pułku Piechoty 48 w Białymstoku. Firma została wyłoniona w drodze przetargu nieograniczonego. Miejsce zagospodarowania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania: Regionalna Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Czartorii.

Akcja selektywnego odbioru odpadów komunalnych prowadzona jest na terenie Gminy Przytuły już od wielu lat. Na terenie Gminy Przytuły segregacja prowadzona jest w systemie workowym i w specjalnych pojemnikach na odpady zmieszane. Odpady padłych zwierząt przekazywane są uprawnionym odbiorcom odpadów na podstawie zawartych umów. Mieszkańcy Gminy Przytuły mogą bezpłatnie przekazywać odpady komunalne do PSZOK, zlokalizowanego przy ul. Supskiej 10. Na terenie Gminy Przytuły prowadzona jest w wyznaczonych miejscach zbiórka baterii, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz przeterminowanych leków, strzykawek oraz igieł.

Celem nadrzędnym nowelizacji przepisów jest zmniejszenie ilości odpadów komunalnych kierowanych na składowisko odpadów. W tym celu gminy zostały zobowiązane do osiągnięcia wysokich poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia: papieru, metali, tworzyw sztucznych, szkła oraz odpadów budowlanych i rozbiórkowych.

Gminom, które nie wywiążą się z nałożonego obowiązku będą naliczane kary pieniężne. I tak: - osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych, papier, metale, tworzywa sztuczne i szkło- 41,897%.

Wydatki na gospodarkę odpadami komunalnymi wyniosły w 2018 roku 180 073,92 zł.

Dochody zostały zrealizowane w wysokości 148 507,19 zł.

Zaległości z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi wyniosły 9 780,97zł.
w tym odsetki 141,00 zł.

Decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach wydane w 2018 r.

W 2018 r. Wójt Gminy Przytuły wydał 4 decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach.

Tab. 14. Decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach

Lp.	Decyzje z brakiem potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko	Miejscowość
1.	wydobywanie kopaliny	Pieńki Okopne
2.	budowa oraz rozbudowa obory	Chrzanowo
3.	rozbudowa jałownika wolnostanowiskowego	Wagi
4.	budowa Parku solarnego składającego się z trzech Farm Fotowoltaicznych o mocy do 1 MW każda	Wilamowo

Zasoby geologiczne

Na terenie gminy Przytuły nie ma znaczących złóż kopalin, jednak konieczne jest podejmowanie przez władze gminy działań mających na celu zapobieganie nielegalnej eksploatacji tych niewielkich złóż, która mogłaby doprowadzić między innymi do pogorszenia stanu środowiska na tych obszarach.

Tab. 15. Złóża zasobów geologicznych na terenie Gminy Przytuły.

Lp.	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby geologiczne bilansowe	Zasoby przemysłowe	Ilość wydobytej kopaliny w 2018 r.
Złóża piasku i żwiru – tys. t					
1	Pieńki Okopne*	R	123,674	-	800,00

Objaśnienia do tabeli

R – złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo * - złoża zawierające piasek ze żwirem

PLAN OCHRONY PRZED SZKODLIWOŚCIĄ AZBESTU I PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY PRZYTUŁY NA LATA 2012-2032

Usuwanie wyrobów z azbestem na terenie gminy prowadzone jest od 2012 roku od tegoż roku realizowany jest „Plan ochrony przed szkodliwością azbestu i Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Przytuły na lata 2012-2032 wraz z inwentaryzacją” (uchwała nr XIX/95/12 Rady Gminy Przytuły z dnia 29 listopada 2012 roku). Gmina Przytuły pozyskuje dotacje celowe z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białymstoku na realizację programu. Gmina Przytuły składa wniosek o dofinansowanie w imieniu osób fizycznych.

W 2018 roku usunięto i unieszkodliwiono 62,96 Mg wyrobów z azbestem z 14 nieruchomości.

REMONTY I INWESTYCJE ZREALIZOWANE W 2018 r.

W 2018r. na terenie gminy wykonano następujące remonty oraz inwestycje:

Tab. 16. Remonty i inwestycje w zestawieniu tabelarycznym.

Lp.	Remonty:	Środki własne	Dofinansowanie	Kredyt
1.	Demontaż istniejącego oświetlenia oraz dostawa i montaż fabrycznie nowych lamp LED wraz ze starowaniem w ilości 10 sztuk o mocy 231W (każda) na obiekcie Sali Gimnastycznej przy szkole podstawowej w Przytułach ul. Lipowa 28	100%	-	-
2.	Demontaż istniejącego oświetlenia ulicznego oraz dostawę i montaż opraw oświetlenia ulicznego typu LED w ilości 55 sztuk w tym opraw o mocy 38W 25 szt. i opraw o mocy 24W 30 szt. na terenie miejscowości Przytuły	100%	-	-
	Inwestycje:	Środki własne	Dofinansowanie	Kredyt
1.	Przebudowa drogi gminnej nr 104631B w m. Mieczki – trasa 1 - odcinek długości 182,71 m. – trasa 2 - odcinek długości 59,13 m. – trasa 3 - odcinek długości 16,05 m. o nawierzchni bitumicznej.	100%		

2.	Przebudowa gminnej drogi dojazdowej do pól we wsi Przytuły Kolonia w km 0+000 – 0+544 o nawierzchni żwirowej	65%	35% zgodnie z umową na dotację celową z budżetu Województwa Podlaskiego	-
4.	Budowa budynku usługowego z przeznaczeniem na świetlicę wiejską w miejscowości Wilamowo	36,37%	63,63% PROW zgodnie z umową o dofinansowanie	-
5.	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Przytułach	29,04%	WFOŚiGW oproc. 3%	70,96%
6.	Energia odnawialna dla mieszkańców gminy Przytuły. Zamówienie obejmuje zakup i montaż kolektorów słonecznych (115 zestawów) w Gminie Przytuły – w trakcie realizacji.	35%	65% RPO zgodnie z umową o dofinansowanie	-

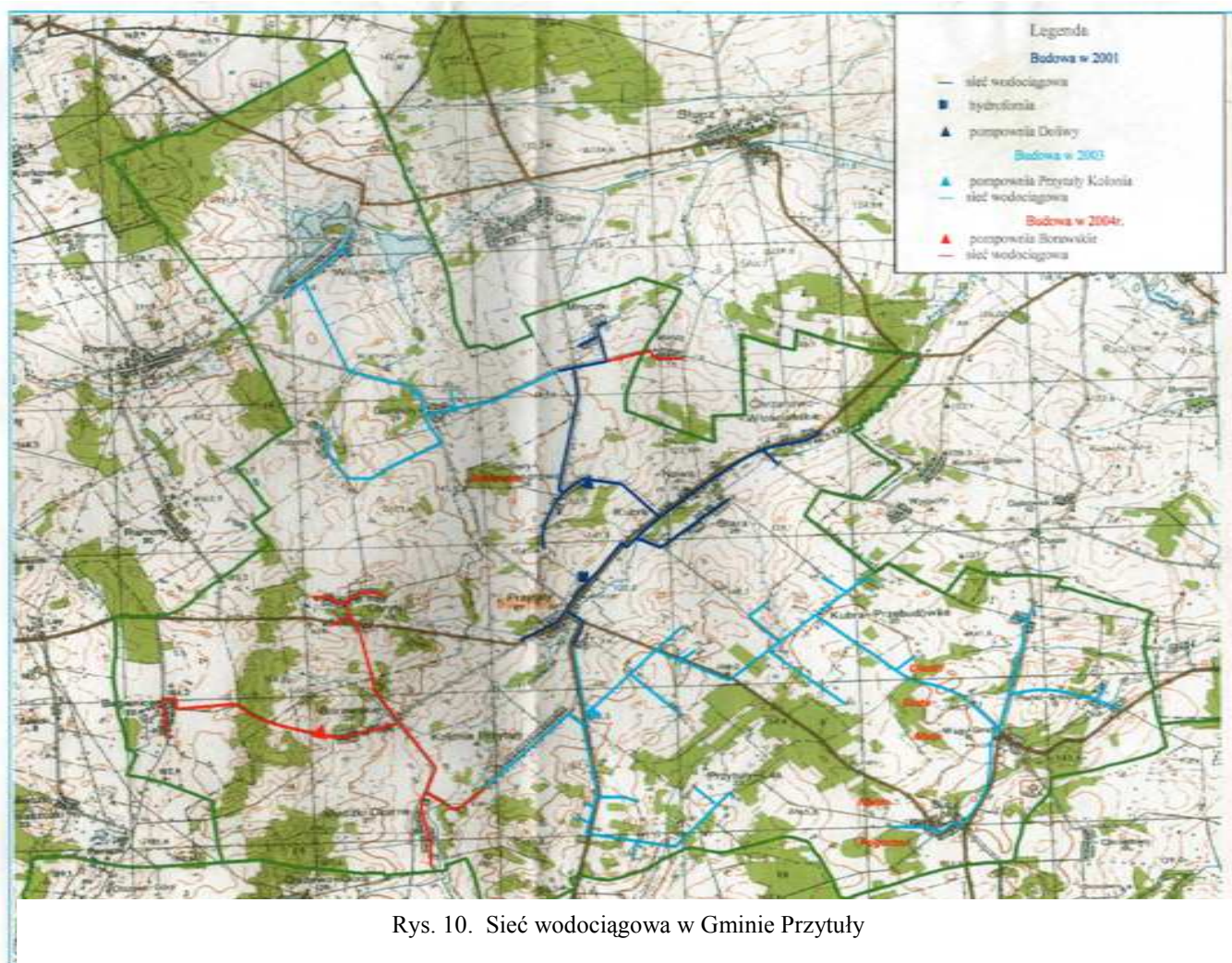
W 2018r. wykonano dokumentację projektową dla następujących inwestycji:

Tab. 17. Inwestycje planowane.

Lp.	RODZAJ INWESTYCJI	KOSZT ZADANIA
1	Przebudowa drogi gminnej nr 104630B Doliwy – Nowa Kubra.	708 743,89 zł
2	Przebudowa drogi gminnej Nr 104647B w m. Mroczyki – Mikuty w km 0+000 – 0+808,68.	786 535,36 zł
3	Przebudowa i rozbudowa drogi gminnej we wsi Obrytki, gm. Przytuły.	174 709,85 zł
4	Przebudowa drogi gminnej Nr 104626B we wsi Stara Kubra, gm. Przytuły.	1 563 901,58 zł
5	Rozbudowa z przebudową drogi gminnej Nr 104641B w miejscowości Wilamowo w km 0+000 – 1+ 351,4.	977 684,39 zł
6	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Wagach	1 161 530,33 zł

WODOCIĄG GMINNY

Długość czynnej sieci wodociągowej na początku 2018r. wynosiła 75,1 km i nie zmieniała się w ciągu roku. Dostęp do sieci wodociągowej w gminie posiada 100% mieszkańców. Łączna liczba czynnych przyłączy wodociągowych na początku 2018r. wynosi 460 i nie zmieniała się w do dnia 31.12.2018r.

Rys. 10. Sieć wodociągowa w Gminie Przytuły

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA LATA 2010-2020

Pomoc społeczna to nie tylko wsparcie finansowe osób i rodzin potrzebujących pomocy, ale także pomoc instytucjonalna, świadczona przez placówki pomocy społecznej. W gminie Przytuły taką pomoc świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Działania GOPS zmierzały do złagodzenia skutków dominujących problemów społecznych w Gminie Przytuły, które określone zostały w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2010-2020. Działania te, to w szczególności;

- zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego poprzez wsparcie finansowe rodzin mających na utrzymaniu dzieci, wypłaty świadczeń na pokrycie wydatków związanych z utrzymaniem dziecka zasiłki rodzinne, świadczenia wychowawcze, fundusz alimentacyjny, świadczenie „Dobry Start”, świadczenia z pomocy społecznej), wprowadzenie Karty Dużej Rodziny,
- współpraca pracowników GOPS Przytuły z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny (szkołami, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Przytułach, kuratorami zawodowymi, Komendą Policji w Jedwabnem, CARITAS Diecezji Łomżyńskiej, Parafią w Przytułach, Ośrodkiem Zdrowia w Przytułach, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży, Sądem Rejonowym w Łomży, Wojewódzkim Ośrodkiem Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łomży.),
- prowadzenie usług asystenta rodziny w rodzinach niewydolnych wychowawczo, wzmacnianie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych w tych rodzinach, motywowanie rodzin do korzystania z usług asystenta rodziny.
- udzielanie specjalistycznego poradnictwa rodzinnego służącego zminimalizowaniu problemów rodziny,
- opracowanie i realizacja 3-letniego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016-2018,
- opracowanie i realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2018 rok,
- współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej,
- współfinansowanie pobytu osób potrzebujących całodobowej opieki w Domach Pomocy Społecznej,
- podejmowanie działań w celu rozwiązywania sytuacji kryzysowych i przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz jej skutkom,
- podejmowanie działań zapewniających bezpieczeństwo socjalne, poprzez udzielanie różnych form pomocy finansowej i rzeczowej, realizowano rządowy program zapobiegający problemom niedożywienia,
- doskonalenie metod i technik pracy socjalnej poprzez podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników na szkoleniach i konferencjach szkoleniowych.

W roku oceny, kadra ośrodka pomocy społecznej liczyła 5 osób w tym:

- kadra kierownicza 1 osoba,
- pracownicy socjalni 2 osoby,
- pozostali pracownicy 2 osoby.

W gminie Przytuły środki finansowe wydatkowane na zadania z zakresu polityki społecznej wyniosły w 2018 roku 3.440.908 zł.. Poziom wydatków w stosunku do roku poprzedniego wzrósł o 8.605 zł. (co stanowi 0,25 %). W dziale 855 – Rodzina wydatkowano 2.964.672 .zł. co stanowi 86,16 % ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej. W dziale 852 - Pomoc społeczna wydatkowano 413.140 .zł. co stanowi 12 % ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej. W dziale 851 - Ochrona zdrowia. wydatkowano 10.592 .zł. co stanowi 0,3% ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej. W dziale 854 - Edukacja i opieka wychowawcza wydatkowano 52.504 .zł. co stanowi 1,53% ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej.

W roku 2018, w stosunku do 2017 roku, łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia zmniejszyła się o 1 osobę. Natomiast liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej zwiększyła się w stosunku do roku poprzedniego o 4 rodziny.. W przypadku długotrwale korzystających z pomocy społecznej ich liczba osiągnęła poziom 30 osób, co oznaczało spadek w stosunku do roku 2017. o 5 osób. W gminie Przytuły najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez ośrodki pomocy społecznej w 2018. roku było kolejno: bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, ubóstwo i alkoholizm.

W 2018 r. GOPS realizował zadania w zakresie świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego. W roku ubiegłym koszt świadczeń rodzinnych łącznie z opłacanymi składkami emerytalno -rentowymi oraz zdrowotnymi za osoby do tego uprawnione kształtował się na poziomie 925.320,95 zł. z czego wypłacane były:

- zasiłki rodzinne wraz z następującymi dodatkami:

- a) z tytułu urodzenia dziecka,
- b) opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
- c) samotnego wychowywania dziecka,
- d) kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
- e) rozpoczęcia roku szkolnego,
- f) podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania (w tym na dojazdy do szkoły i zamieszkiwanie w miejscowości, w której znajduje się szkoła) oraz zasiłki pielęgnacyjne i świadczenia pielęgnacyjne a także zasiłki dla opiekuna wraz z należnymi odsetkami.
- g) dodatek tytułu urodzenia dziecka – 13.210,22 zł. . zaś jednorazowa zapomoga – 19.000 zł. (dla porównania na terenie naszej gminy z becikowego skorzystało w 2017 roku również 19 dzieci, 2016 r.-14 dzieci , w 2015 r. -25 dzieci na kwotę 25 000 zł.)

W ramach świadczeń rodzinnych wypłacaliśmy świadczenia rodzicielskie a ich łączny koszt w 2018 roku wyniósł 59.670,70 zł. Roczny koszt świadczenia z funduszu alimentacyjnego to kwota 28.650 zł. . Stan należności dłużników z funduszu alimentacyjnego łącznie z należnymi odsetkami wynosił na koniec 2016 r. - 183.430 zł. , na koniec 2017 r. -226.324,86 zł, zaś w 2018 r. zadłużenie na 31.12.2018 r. wynosi 255.100,93 zł. W 2018 roku dłużnicy zwrócili za pośrednictwem komornika kwotę 9.952,25zł. która to kwota stanowi zadłużenie na poczet należnych odsetek.

Liczba pobierających w roku oceny zasiłek wychowawczy wyniosła 155 rodzin. W stosunku do roku poprzedniego liczba ta zmalała o 12 rodzin (co stanowi spadek o 7,2% w stosunku do roku poprzedniego). Całkowita kwota przyznanego świadczenia w formie zasiłku wychowawczego wyniosła 1.837.311 zł. i w porównaniu z rokiem poprzednim zmalała o 103.873 zł.. Liczba pobierających w roku oceny zasiłek rodzinny wyniosła 127. rodzin. W stosunku do roku poprzedniego liczba ta zmalała o 9 rodzin (co stanowi spadek o 6,6% w stosunku do roku poprzedniego). Całkowita kwota przyznanego świadczenia w formie zasiłku rodzinnego wyniosła 616.277,45 zł i w porównaniu z rokiem poprzednim zmalała o 11.249,85. zł.

Gmina Przytuły jest gminą typowo rolniczą. Przeważają nieduże gospodarstwa rolne, co ściśle wiąże się z uzyskiwanymi dochodami przez mieszkańców. Tym samym dochody przypadające na jednego mieszkańca pozwalają na wypłatę świadczenia z Programu 500+. już na pierwsze dziecko. W skali roku najwięcej środków budżecie GOPS wydatkowanych jest na Program 500+ a następnie na świadczenia rodzinne. Przez kolejne lata nieznacznie spadają wydatki na świadczenia z pomocy społecznej.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

W roku 2018 realizowano zadania z zakresu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii . Realizując ten program osoby potrzebujące fachowego wsparcia i pomocy kierowane są do Ośrodka Profilaktyki i Uzależnień w Łomży . W Ośrodku pracują psycholodzy i terapeuci którzy swoją wiedzą i doświadczeniem wspomagają uzależnionych w leczeniu . Ośrodek zajmuje się leczeniem uzależnień zarówno od alkoholu jak też od narkotyków i różnych środków psychotropowych . W ramach programu działa także Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych która przeprowadza rozmowy motywujące do podjęcia leczenia z osobami uzależnionymi, może kierować wnioski do Sądu Rodzinnego i Nieletnich w Łomży o przymusowe leczenie. Osoby które mają problem z różnego typu uzależnieniem mogły korzystać z pomocy psychologa w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży. Młodzież szkolna z naszej gminy w ramach

profilaktyki uzależnień uczestniczy w spotkaniach z funkcjonariuszami Policji. Organizowane są także wakacyjne wyjazdy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży na letni wypoczynek.

Zespół Interdyscyplinarny

Od 2012r. W naszej Gminie działa Zespół Interdyscyplinarny w skład którego zostali powołani przedstawiciele następujących instytucji:

- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Oświaty
- Policji
- Ochrony Zdrowia
- Służby kuratorskiej
- organizacji pozarządowej

W ubiegłym roku Zespół Interdyscyplinarny zbierał się cztery razy tj w dniach: 12-03-2018r, 08-06-2018r, 10-09-2018r , 12-12-2018r i przeanalizował sytuacje rodzin z naszej Gminy w których występowała przemoc. Zdiagnozowaną problem przemocy na terenie gminy. W 2018 roku na terenie naszej gminy zostało założonych 5 nowych „Niebieskich Kart” które sporządziła Policja. We wszystkich tych przypadkach, interwencje miały miejsce w godzinach wieczornych, bądź nocnych .We wszystkich przypadkach ofiarą przemocy domowej była kobieta a sprawcą przemocy domowej był mężczyzna . Prawie we wszystkich przypadkach osoba co do której zachodzi podejrzenie że stosuje przemoc była w stanie wskazującym na spożycie alkoholu , awanturująca się i została zatrzymana przez Funkcjonariuszy Policji ponieważ stwarzała bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego. Jedna Niebieska Karta była kontynuowana z 2016 r i jedna z 2017r. Ogółem pracowaliśmy z 7 rodzinami w których zamieszkiwało 22 osoby, 7 osób to kobiety, 7 to mężczyźni, a ośmioro to dzieci.

Dla opracowania i lepszej realizacji planów pomocy w indywidualnych przypadkach Przewodniczący Zespołu powołał dwie Grupy Robocze które działają na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie na terenie naszej gminy. W ramach powstałych grup odbywają się cykliczne spotkania z ofiarami przemocy z którymi grupy robocze pracują. Na spotkania grup roboczych zostały zaproszone ofiary przemocy domowej oraz wezwani zostali także sprawcy przemocy. W ciągu całego 2018r. odbyło się 8 posiedzeń Grup Roboczych .

W roku 2018 wszystkie działania ze strony GOPS służyły dobru mieszkańców Gminy Przytuły. Realizacja poszczególnych zadań odbywała się zgodnie z obowiązującym stanem prawnym.

OŚWIATA I EDUKACJA

Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych w roku 2018.

Stan organizacji szkół podstawowych w roku szkolnym 2017/2018 obrazuje tabela nr 18, a w roku szkolnym 2018/2019 tabela nr 19.

Tab. 18. Stan organizacji szkół podstawowych w tym z klasami gimnazjum w roku szkolnym 2017/2018.

Wyszczególnienie		Liczba oddziałów	Liczba uczniów	w tym:									
				0	I	II	III	III	IV	V	VI	VII	VIII
1	Szkoła Podstawowa w Wagach	4	26	3	2	0	6	-	7	3	2	3	-
2.	Szkoła Podstawowa w Przytułach	9	134	17*	15	11	12	15	15	18	23	8	-
	-Klasy Gimnazjum	3	48	-	-	16	16	16	-	-	-	-	-
Razem		16	208	20	17	27	34	31	22	21	25	11	-

* w tym 6 – 5-latków

Ponadto w Gminie w roku szkolnym 2017/2018 funkcjonowały 2 Punkty Przedszkolne: w Przytułach i Wagach, do których uczęszczało łącznie 46 dzieci w wieku 3-5 lat.

Dla jednego dziecka prowadzone były zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze.

Tab. 19. Stan organizacji szkół podstawowych w tym z klasą gimnazjum w roku szkolnym 2018/2019.

Wyszczególnienie		Liczba oddziałów	Liczba uczniów	w tym:								
				0	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
1	Szkoła Podstawowa w Wagach	4	35	8	3	2	0	6	8	3	2	3

2.	Szkoła Podstawowa w Przytułach	9	152	24*	11	15	10	27	15	18	24	8
	-Klasa Gimnazjum	1	16	-	-	-	16	-	-	-	-	-
Razem		14	203	32	14	17	26	33	23	21	26	11

* w tym 13 – 5-latków

W roku szkolnym 2018/2019 funkcjonują 2 Punkty Przedszkolne: w Przytułach i Wagach, do których uczęszcza łącznie 45 dzieci w wieku 3-5 lat.

Kadra pedagogiczna

W roku szkolnym 2017/2018 w gminnych szkołach podstawowych, w tym z klasami gimnazjum prowadzonych przez Gminę pracowało 35 nauczycieli, 7 pracowników administracji i obsługi. Stan zatrudnienia w poszczególnych placówkach obrazuje tabela Nr 20, a w roku 2018/2019 tabela nr 21.

Tab. 20 Zatrudnienie w szkołach w roku szkolnym 2017/2018

Wyszczególnienie		Zatrudnienie		w tym:			
				nauczyciele		pozostali	
		etaty	osoby	etaty	osoby	etaty	osoby
1.	Szkoła Podstawowa w Przytułach z klasą Gimnazjum	26,41	30	21,41	25	5	5
2.	Szkoła Podstawowa w Wagach	7,39	12	5,89	10	1,5	2
Razem		33,80	42	27,30	35	6,5	7

W każdym z Punktów Przedszkolnych zatrudniony był nauczyciel i opiekun. W Punkcie Przedszkolnym w Wagach zatrudniony był dodatkowo nauczyciel wspomagający do dziecka z niepełnosprawnością.

Tab. 21 Zatrudnienie w szkołach w roku szkolnym 2018/2019

Wyszczególnienie		Zatrudnienie		w tym:			
				nauczyciele		pozostali	
		etaty	osoby	etaty	osoby	etaty	osoby
1.	Szkoła Podstawowa w Przytułach z klasą Gimnazjum	23,76	29	18,76	24	5	5
2.	Szkoła Podstawowa w Wagach	8,83	13	7,33	11	1,5	2
Razem		32,59	42	26,09	35	6,5	7

Stopniem zawodowym nauczyciela dyplomowanego w roku szkolnym 2017/18 legitymowało się 19 nauczycieli, a w roku 2018/2019 – 21 nauczycieli.

Stypendia socjalne

Zgodnie z dyspozycją art.90b i art.90m ustawy o systemie oświaty wspomagano uczniów w formie stypendiów szkolnych. Z tej formy wsparcia korzystali uczniowie szkół podstawowych, gimnazjów ale także szkół ponadgimnazjalnych, którzy zamieszkują na terenie Gminy. Tabela Nr 22 pokazuje liczbę przyznanych stypendiów szkolnych i zasiłków szkolnych w roku szkolnym 2017/2018 i 2018/2019 z wyszczególnieniem typów szkół, w których uczniowie pobierali naukę.

Tab. 22. Stypendia szkolne

Wyszczególnienie		Stypendium szkolne 2017/2018	Zasiłki szkolne 2017/2018	Stypendium szkolne 2018/2019	Zasiłki szkolne 2018/2019
Liczba wniosków		83	-	68	3
Liczba wniosków pozytywnie załatwionych - ogółem		83	-	68	3
w tym odnoszących się do uczniów:	szkół podstawowych	41	-	35	1
	gimnazjów	21	-	4	1
	szkół ponadgimnazjalnych	19	-	29	1
	innych	2	-	-	-

GMINNA BIBLIOTEKA PUBLICZNA

Na terenie gminy Przytuły obsługę biblioteczną mieszkańcom zapewnia Gminna Biblioteka Publiczna.

Przedmiotem działania placówki jest gromadzenie, opracowywane, przechowywanie i ochrona materiałów bibliecznych oraz obsługa użytkowników z tereny gminy. Biblioteka służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych i informacyjnych, upowszechnianiu wiedzy i nauki, rozwojowi kultury.

Księgozbiór na dzień 1 stycznia 2018r. wynosił 12375 woluminów, zaś na koniec roku 12454 woluminów.

Tab. 23. Księgozbiór w Gminnej Bibliotece Publicznej na 2018 rok

Rodzaj	Ilość
Literatura dla dorosłych	6083wol.
Literatura dla dzieci	4489 wol.
Literatura inna	1882 wol.

Biblioteka zakupiła ogółem 292 woluminy w tym :

- środki samorządowe – 223 wol.
- dotacja (Ministra Kultury)– 69 wol.

Na zakup książek wydano ogólnie – 6400 zł w tym :

- środki samorządowe – 4600 zł
- środki z dotacji – 1800 zł.

Na 100 mieszkańców zakupiono 13,6 wol.

Na koniec roku biblioteka zarejestrowała 121 czytelników. W ciągu roku czytelnicy skorzystali z 3437 wol. Bibliotekę odwiedziło 923 osoby.

Na 100 mieszkańców wypożyczono 160 wol.

Biblioteka wyposażona jest w program biblieczny Mak+.

W 2018 zatrudnienie w bibliotece zwiększyło się do 4 osób w tym 1 osoba była zatrudniona z prac interwencyjnych .

W bibliotece są 4 komputery przeznaczone dla czytelników z dostępem do internetu.

Gminna Biblioteka w 2018 roku zorganizowała spotkanie z podróżnikiem dla młodzieży szkolnej, w której udział wzięło 45 osób. Biblioteka poniosła w związku z tym wydarzeniem wydatek w kwocie 385 zł.

Biblioteka zakupiła 13 regałów dużych i 2 małe.

W 2018 roku na prowadzenie biblioteki i upowszechnianie czytelnictwa gmina wydała 69962,30 zł

OCHRONA P. POŻAROWA W GMINIE PRZYTUŁY W 2018 W ROKU

Na terenie gminy Przytuły działa jedna jednostka Ochotniczych Straży Pożarnych (OSP Przytuły) typu „S”-tj. z samochodami pożarniczymi/w tym 1 w KSRG/

Jednostka OSP dysponuje następującym sprzętem do działań ratowniczo-gaśniczych:

➤ samochód pożarniczy średnie	-1 szt.
➤ samochód lekki	-1 szt.
➤ łódź ratownicza wraz z przyczepką	-1 szt.
➤ sprzęt hydrauliczny ratownictwa drogowego	-1 kpl.
➤ motopompy pływające	-1 szt.
➤ motopompa szlamowa	-1 szt.
➤ torby ratownictwa medycznego	-1 szt.
➤ piła do cięcia stali i betonu	-1 szt.
➤ radiotelefony samochodowe	-2 szt.
➤ aparaty oddechowe	-4 kpl.
➤ Terminal GSM	-1 szt.
➤ Defibrylator	-1 szt.

oraz piły mechaniczne do drewna, radiotelefony przenośne, czujniki bezruchu, agregaty prądotwórcze, wyposażenie do ratownictwa wodnego itd.

Powyższy jak i inny sprzęt wykorzystywany był w 23 interwencjach oraz 41 wyjazdów gospodarczych. Poza akcjami ratowniczo-gaśniczymi OSP zabezpieczały inne uroczystości i imprezy gminne i lokalne.

W 2018 roku ze środków Ministerstwa Sprawiedliwości **zakupiono dla OSP sprzęt za 16 tys. zł** w tym min. agregat prądotwórczy, czujnik wielogazowy i parawan, a ze środków Województwa Podlaskiego zakupiono umundurowanie ratownicze za kwotę 2000 zł.

VI. REALIZACJA UCHWAŁ RADY

Rada Gminy Przytuły w roku 2018 podjęła 43 uchwały, z czego 21 podlegało publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego (w tym 1 obwieszczenie tekstu jednolitego).

Tab. 24. Szczegółowy wykaz uchwał w 2018 roku

LP	Numer uchwały	Data podjęcia	Tytuł
1.	XXIII/154/2018	1 luty 2018 r.	w sprawie: ustalenia „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2018 rok”.
2.	XXIII/155/2018	1 luty 2018 r.	w sprawie: przyjęcia do realizacji w 2018 roku Programu współpracy Gminy Przytuły z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
3.	XXIII/156/2018	1 luty 2018 r.	w sprawie: zatwierdzenia planu pracy Rady Gminy Przytuły na 2018 rok.
4.	XXIII/157/2018	1 luty 2018 r.	w sprawie: zatwierdzenia planu pracy Komisji Rewizyjnej na 2018 rok.
5.	XXIII/158/2018	1 luty 2018 r.	w sprawie: zatwierdzenia planu pracy Komisji rozwoju gospodarczego, budżetu i finansów na 2018 rok.
6.	XXIII/159/2018	1 luty 2018 r.	w sprawie: nie wyrażenia zgody na wyodrębnienie w budżecie gminy środków stanowiących fundusz sołecki w roku 2019.
7.	XXIII/160/2018	1 luty 2018 r.	w sprawie: zmieniająca uchwałę w sprawie stawek podatku od środków transportowych.
8.	XXIV/161/2018	26 marca 2018 r.	w sprawie: zmieniająca uchwałę w sprawie ustalenia „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2018 rok”
9.	XXIV/162/2018	26 marca 2018 r.	w sprawie: ustalenia tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dla psychologów, doradców zawodowych i terapeutów pedagogicznych.
10.	XXIV/163/2018	26 marca 2018 r.	w sprawie: zasad udzielania i rozmiaru obniżek tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych nauczycielom, którym powierzono stanowiska kierownicze w szkołach prowadzonych przez Gminę Przytuły.
11.	XXIV/164/2018	26 marca 2018 r.	w sprawie: podziału Gminy Przytuły na okręgi wyborcze, ustalenia ich granic i numerów oraz liczby radnych wybieranych w każdym okręgu wyborczym.

12.	XXIV/165/2018	26 marca 2018 r.	w sprawie: podziału Gminy Przytuły na stałe obwody głosowania, ustalenia ich numerów, granic oraz siedzib obwodowych komisji wyborczych.
13.	XXIV/166/2018	26 marca 2018 r.	w sprawie: przyjęcia Programu opieki nad bezdomnymi zwierzętami oraz zapobiegania bezdomności na terenie Gminy Przytuły w 2018 roku.
14.	XXIV/167/2018	26 marca 2018 r.	w sprawie: zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Przytuły na lata 2018-2021.
15.	XXIV/168/2018	26 marca 2018 r.	w sprawie: zmian w budżecie gminy na 2018 r.
16.	XXIV/169/2018	26 marca 2018 r.	w sprawie: zapewnienia wspólnej obsługi finansowej jednostkom organizacyjnym gminy zaliczanym do sektora finansów publicznych
17.	XXIV/170/2018	26 marca 2018 r.	w sprawie: wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz stawki opłaty od właścicieli nieruchomości na terenie Gminy Przytuły.
18.	XXV/171/2018	12 czerwca 2018 r.	w sprawie: przyjęcia projektu regulaminu dostarczania wody na terenie gminy Przytuły w celu przekazania go do zaopiniowania organowi regulacyjnemu
19.	XXV/172/2018	12 czerwca 2018 r.	w sprawie: dopłat do taryf za dostawę wody oraz udzielania dotacji przedmiotowej dla gospodarstw domowych i pozostałych odbiorców zasilanych z wodociągu wiejskiego na terenie Gminy Przytuły
20.	XXV/173/2018	12 czerwca 2018 r.	w sprawie: zarządzenia poboru opłaty skarbowej w drodze inkasa, wyznaczenia inkasentów oraz określenia wysokości wynagrodzenia za inkaso.
21.	XXV/174/2018	12 czerwca 2018 r.	w sprawie: wprowadzenia opłaty prolongacyjnej
22.	XXV/175/2018	12 czerwca 2018 r.	w sprawie: określenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości z terenu Gminy Przytuły oraz terminów i miejsca składania deklaracji
23.	XXV/176/2018	12 czerwca 2018 r.	w sprawie: zmian w budżecie gminy na 2018 r.
24.	XXV/177/2018	12 czerwca 2018 r.	w sprawie: zatwierdzenia sprawozdania finansowego wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu za 2017 rok.
25.	XXV/178/2018	12 czerwca 2018 r.	w sprawie: udzielenia absolutorium Wójtowi Gminy Przytuły z tytułu wykonania budżetu za 2017 rok
26.	XXVI/179/2018	17 lipca 2018 r.	w sprawie: zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Przytuły na lata 2018-2021.
27.	XXVI/180/2018	17 lipca 2018 r.	w sprawie: zmian w budżecie gminy na 2018 r.
28.	XXVII/181/2018	6 września 2018 r.	w sprawie: ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania

			miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Gminy Przytuły
29.	XXVII/182/2018	6 września 2018 r.	w sprawie: zmian w budżecie gminy na 2018 r.
30.	XXVIII/183/2018	17 października 2018 r.	w sprawie: zmiany Statutu Gminy Przytuły
31.	I/1/2018	22 listopada 2018 r.	w sprawie: wyboru Przewodniczącego Rady Gminy Przytuły.
32.	I/2/2018	22 listopada 2018 r.	w sprawie: wyboru Wiceprzewodniczącego Rady Gminy.
33.	I/3/2018	22 listopada 2018 r.	w sprawie: powołania Komisji Rewizyjnej Rady Gminy Przytuły.
34.	I/4/2018	22 listopada 2018 r.	w sprawie: powołania Komisji rozwoju gospodarczego, budżetu i finansów.
35.	I/5/2018	22 listopada 2018 r.	w sprawie: powołania Komisji skarg, wniosków i petycji.
36.	I/6/2018	22 listopada 2018 r.	w sprawie: wynagrodzenia Wójta Gminy Przytuły
37.	II/7/2018	6 grudnia 2018 r.	w sprawie: przyjęcia do realizacji w 2019 roku Programu współpracy Gminy Przytuły z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
38.	II/8/2018	6 grudnia 2018 r.	w sprawie: określenia wysokości stawek podatku od nieruchomości.
39.	II/9/2018	6 grudnia 2018 r.	w sprawie: stawek podatku od środków transportowych.
40.	II/10/2018	6 grudnia 2018 r.	w sprawie: ogłoszenia tekstu jednolitego Statutu Gminy Przytuły.
41.	III/11/2018	19 grudnia 2018 r.	w sprawie: zmian w budżecie gminy na 2018 r.
42.	III/12/2018	19 grudnia 2018 r.	w sprawie: uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Przytuły na lata 2019– 2022.
43.	III/13/2018	19 grudnia 2018 r.	w sprawie: uchwalenia budżetu Gminy Przytuły na rok 2019.

W 2018 r. Rada Gminy Przytuły obradowała na 9 sesjach zwyczajnych. Wszystkie podjęte przez Radę Gminy Przytuły uchwały zostały w nieprzekraczalnym terminie 7 dni od dnia ich podjęcia, przekazane do organów nadzoru jakimi są – w zakresie zgodności z prawem – Wojewoda Podlaski, a w zakresie spraw finansowych Regionalna Izba Obrachunkowa w Białymstoku.

Największa liczba podjętych w 2018 r. uchwał dotyczyła sfery ogólnobudżetowej, w tym m.in.: zmian budżetu Gminy Przytuły na 2018 r., zmian wieloletniej prognozy finansowej. Realizacja budżetu za rok 2018 została szczegółowo opisana w sprawozdaniu Wójta Gminy Przytuły z dnia 25 marca 2019 roku w sprawie przyjęcia sprawozdania rocznego z wykonania budżetu Gminy Przytuły za 2018 rok.

VII. PODSUMOWANIE

1. Stworzenie jak najlepszych warunków bytowych mieszkańcom powinno być uznawane za nadrzędny cel rozwoju zarówno na szczeblach lokalnym, jaki i regionalnym oraz krajowym. Są one efektem działań, podejmowanych przez odpowiednie struktury władzy, w tym władze samorządowe, świadczącym o ich skuteczności i słuszności.

Na jakość życia ludności w Gminie Przytuły składają się: warunki mieszkaniowe, poziom wyposażenia w usługi, rynek pracy, ale także jakość środowiska przyrodniczego oraz poziom wyposażenia w infrastrukturę techniczną. Sytuacja mieszkaniowa, rynek pracy i poziom usług wiążą się nierozdzielnie z demografią – rozwojem ludnościowym Gminy we wszystkich jego aspektach. Warunki życia mieszkańców obejmują m.in. zaopatrzenie w wodę, usuwanie odpadów, drogi, sytuację mieszkaniową i wyposażenie mieszkań, dostęp do szeroko pojętej sfery kultury, sportu, edukacji i rekreacji.

2. Sielski klimat gminy Przytuły sprzyja wypoczynkowi i aktywności ruchowej. W ostatnich latach znacznie poprawiła się baza sportowo-rekreacyjna i wypoczynkowa na naszym terenie. Większość obiektów jest ogólnodostępna i ich użytkowanie jest bezpłatne.

W Nowej Kubrze zlokalizowane jest boisko wielofunkcyjne. Budowa boiska wielofunkcyjnego była możliwa dzięki zaangażowaniu i środkom pozyskanych z dotacji Ministerstwa Sportu.

Doskonałym miejscem rekreacji są też nowoczesne, ogólnodostępne place zabaw dla dzieci, które znajdują się w miejscowości Przytuły.

3. Rozwój zasobów ludzkich w sektorze samorządowym

Pracownicy Urzędu Gminy Przytuły oraz gminnych jednostek organizacyjnych zobowiązani są do podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych, aby na zajmowanych

stanowiskach wykonywać powierzone zadania profesjonalnie, sumiennie, sprawnie i bezstronnie, a przy ich wykonywaniu przestrzegać obowiązującego prawa. Podnoszenie kwalifikacji odbywa się poprzez odbycie służby przygotowawczej, udział w szkoleniach zewnętrznych oraz wewnętrznych, samokształcenie, udział w szkolnych i pozaszkolnych formach podnoszenia kwalifikacji. Doskonalono metody i techniki pracy, podnoszono wiedzę i umiejętności pracowników w celu wdrażania nowych rozwiązań organizacyjnych służących podniesieniu jakości świadczonych usług.

4. Przyszłość

Roku 2018 nie należy oceniać wyłącznie przez pryzmat wykonanych zadań, ale również należy postrzegać jako początek kolejnych projektów i inwestycji, bowiem wykonano w nim nowe plany i koncepcje na kolejne lata.

Wyzwania gminy Przytuły są duże, ponieważ oczekiwania mieszkańców są coraz większe. W sposób strategiczny i przemyślany dążymy do ich realizacji, starając się jednocześnie pamiętać o utrzymaniu urokliwego, wiejskiego charakteru naszej Gminy.

Wójt Gminy Przytuły

(-) Kazimierz Ramotowski